

Юрій ЧОПИК

*студент Західноукраїнського
національного університету*

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ЗАДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ У МІЖНАРОДНУ ЕКОНОМІКУ

Іноземні інвестиції мають суттєве значення на етапі післявоєнного відновлення, оскільки сприяють поступовому поверненню економік до стану стабільності. Історичний досвід свідчить, що зовнішні інвестиції часто ставали визначальним чинником досягнення ефективної післявоєнної відбудови. Аналіз моделей повоєнного відновлення різних країн дозволяє окреслити низку базових підходів, які довели свою ефективність у минулому та мають бути враховані під час відбудови України. Теоретичні концепції показують, що саме стимулювання економічного зростання задля забезпечення самостійного розвитку держави повинно бути основою процесів відновлення [1], тому міжнародні інвестиції, а не лише пряма макрофінансова підтримка, мають входити до ключових післявоєнних пріоритетів держави та її партнерів. В історичному контексті особливо важливо підкреслити роль іноземних інвестицій у процесах відновлення після воєн, криз та інших масштабних потрясінь. Зокрема, дослідження розвитку таких країн, як Гонконг, Сінгапур та Японія, засвідчило, що саме залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) стало одним із вирішальних чинників їх економічного зростання та успішного розвитку у ХХ столітті. У випадку відбудови Західної Німеччини після Другої світової війни іноземні інвестиції також відігравали важливу роль.

Залучення ПІІ перебувало в центрі уваги багатьох досліджень українських науковців-економістів ще до початку повномасштабного вторгнення РФ. Досить часто ПІІ розглядаються як рушій економічного та технологічного розвитку країн. Науковці підкреслюють, що в сучасній економічній системі ПІІ є основним інструментом залучення не лише капіталу, а й новітніх технологій [2]. Крім того, наголошується, що сам факт інвестування з боку іноземних економічних суб'єктів виступає своєрідним показником того, наскільки успішно в державі відбуваються процеси економічного розвитку та соціального прогресу [3]. Привабливість масштабного залучення іноземних інвестицій полягає у створенні нових робочих місць, розвитку інфраструктури й технологічного потенціалу, а також у посиленні прямої зацікавленості інших держав у збереженні миру заради захисту власних активів.

Україні необхідно сформувати такі умови, за яких інвестиції сприйматимуться інвесторами як потенційно високоприбуткові, особливо з урахуванням того, що їх ризиковість залишатиметься значною ще тривалий час

навіть після завершення війни. Інвестори часто шукають можливості для вкладень у закордонні ринки через жорсткі державні правила та регуляторні обмеження у власних країнах, зокрема щодо зайнятості, високих виплат по безробіттю, значних внесків роботодавців до соціальних фондів, великих компенсацій у разі звільнення працівників та інших факторів [2]. Саме тому для України важливо зменшити рівень бар'єрів (у тих випадках, де це не суперечить державним економічним інтересам і безпеці), які можуть стримувати потенційних інвесторів. Також необхідно враховувати, що велика кількість країн, що розвиваються є потенційними конкурентами України у боротьбі за залучення ПІІ, а отже умови інвестування в Україну повинні стати більш привабливими порівняно з цими ринками. Серед основних позитивних заходів, що можуть стимулювати іноземні інвестиції, варто виділити запровадження податкових пільг для іноземних інвесторів, спрощення адміністративних процедур для них, а також активний розвиток власної інфраструктури [4].

Аналіз сучасних економічних підходів до розвитку інвестиційної діяльності в Україні дозволяє визначити основні проблеми, які ускладнюють або унеможливають залучення нових іноземних інвесторів. Серед них, зокрема: прямі загрози, пов'язані з війною (ризик для персоналу, інфраструктури, зниження попиту в окремих галузях); несприятливий інвестиційний клімат через високий рівень інфляції [3]; недостатня узгодженість чинних нормативно-правових актів, що мають регулювати інвестиційну діяльність (зокрема у сфері банкрутства) [3;2]; відсутність ефективної системи страхування інвестицій (що стає ще більшою проблемою у воєнний та післявоєнний періоди); недостатня комунікація інвестиційних можливостей України для іноземних партнерів [2]; відсутність надійних гарантій права власності для іноземних інвесторів; негативний інвестиційний імідж України через наявність низки інших ризиків, зокрема корупційних, воєнних та інших.

Розуміння основних проблем, що стримують розвиток сфери ПІІ в Україні, а також позитивного досвіду інших країн у залученні ПІІ, дозволяє визначити ключові підходи та політики, які потенційно можуть забезпечити вищий рівень залучення інвестицій в українську економіку після війни. Більшість цих підходів стосуються не лише викликів, пов'язаних із повномасштабною війною, але й будуть актуальними для України в мирний період. Для ефективного залучення ПІІ у повоєнному контексті Україні необхідні такі кроки, як: удосконалення законодавства, що регулює іноземні інвестиції, а також потенційна розробка комплексного законопроекту щодо регулювання ПІІ в Україні; зменшення інвестиційних бар'єрів, у тому числі перегляд законодавства про працевлаштування [5]; стимулювання розвитку системи страхування інвестицій, зокрема через співпрацю та запозичення досвіду міжнародних партнерів; забезпечення високого рівня освіти та розвиток професійних навичок робочої

сили [6], у тому числі через вдосконалення системи вищої, післядипломної, професійної та неформальної освіти; відбудова і розвиток логістичної інфраструктури [6]; забезпечення політичної стабільності й миру після завершення війни; реалізація масштабних міжнародних комунікаційних і маркетингових кампаній для стимулювання ПІІ; залучення інвестицій з країн ЄС у контексті поступової євроінтеграції України; активізація співпраці зі США, особливо в межах договору щодо американсько-українського інвестиційного фонду відбудови (2025) [7]; використання американського технологічного, інвестиційного та управлінського досвіду.

Список використаних джерел

1. Collier, P., Hoeffler, A. *Aid, policy, and growth in post-conflict societies*. The World Bank Development Research Group. 2002.
2. Мошляк І. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України // *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 4 (60). С. 26–31. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-60-26-31> (дата звернення: 27.01.2026).
3. Роціна Н. В., Борданова Л. С., Мілько І. В. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України // *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. Розд. «Міжнародна економіка». DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108764> (дата звернення: 27.01.2026).
4. Mariadoss B. *Core principles of international marketing*. [без дати]. URL: <https://opentext.wsu.edu/mktg360/> (дата звернення: 20.12.2025).
5. Пикало О. США блокують використання російських активів у ЄС для репараційного кредиту Україні // *Суспільне*. 2025. URL: <https://suspilne.media/1181798-ssa-blokuut-vikoristanna-rosijskih-aktiviv-u-es-dla-reparacijnogo-kreditu-ukraini/> (дата звернення: 27.01.2026).
6. Haudi, H., Wijoyo, H., Cahyono, Y. *Analysis of most influential factors to attract foreign direct investment* // *Journal of Critical Reviews*. 2020. Vol. 7, № 13. P. 4128–4135. DOI: <https://doi.org/10.31838/jcr.07.13.627> (дата звернення: 27.01.2026).
7. Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-Українського інвестиційного фонду відбудови. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-25 (дата звернення: 27.01.2026).